

**ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ
ЗЕМЕЛЬ РЕКРЕАЦІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ**

Кожна цивілізована держава покликана турбуватися про життя, здоров'я, безпеку і розвиток населення. Одним з найважливіших проявів «турботи» виступають заходи, спрямовані на відпочинок і відновлення працездатності населення, туризму та проведення спортивних заходів, які здійснюються на землях рекреаційного призначення. Україна наділена сприятливими природно-кліматичними умовами та наявністю різноманітних рекреаційних ресурсів і має величезний рекреаційний потенціал, який складає 9,4 млн. га (15,5 % території). Тому, актуальним є визначення особливостей правового регулювання у сфері використання земель рекреаційного призначення.

Окрім аспекти правового режиму земель рекреаційного призначення висвітлені в наукових працях таких відомих вчених-правознавців, як: П. Гудзь, М. Долишній, В. Євдокименко, Л. Канівець, В. Кифия, А. Мельник, А. Черемнова, О. Шаптал та інших.

Правове регулювання зазначеної категорії земель здійснюється низкою законодавчих актів, зокрема Земельним, Водним і Лісовим кодексами України, Законами України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про охорону культурної спадщини» тощо. Відповідно до ст. 51 Земельного Кодексу України (далі – ЗКУ) до земель рекреаційного призначення належать земельні ділянки зелених зон і зелених насаджень міст та інших населених пунктів, навчально-туристських та екологічних стежок, маркованих трас, земельні ділянки, зайняті територіями будинків відпочинку, пансіонатів, об'єктів фізичної культури і спорту, туристичних баз, кемпінгів, яхт-клубів, стаціонарних і наметових туристично-оздоровчих таборів, будинків рибалок і мисливців, дитячих туристичних станцій та спортивних таборів, інших аналогічних об'єктів, а також земельні ділянки, надані для дачного будівництва та спорудження інших об'єктів стаціонарної рекреації. Землі рекреаційного призначення можуть перебувати у державній, комунальній та приватній власності [1].

Правове регулювання земель рекреаційного призначення – це встановлений законодавством порядок використання та охорони земель, що визначає права, обов'язки, обтяження прав і обмеження видів господарської діяльності власників земельних ділянок і третіх осіб з метою організації відпочинку населення, туризму та проведення спортивних заходів. Правове регулювання ґрунтується видами діяльності, для здійснення яких призначені землі цієї категорії [2].

Правове регулювання конкретної земельної ділянки рекреаційного призначення характеризується накладенням трьох складових: а) загальних вимог законодавства до всіх земель цієї категорії (загальне використання земель рекреаційного призначення); б) спеціальних вимог законодавства для певного виду земель рекреаційного призначення (спеціальне використання земель рекреаційного призначення); в) вимог, передбачених проектом землеустрою для конкретної земельної ділянки рекреаційного призначення.

Загальне використання земель рекреаційного призначення здійснюється відпочиваючими, які користуються цими землями безкоштовно, на умовах, встановлених законодавством, а також власниками чи користувачами цих земель. Вони можуть оплачувати рекреаційні послуги, але не є суб'єктами плати за землю. Приватизація земель рекреаційного призначення загального користування населених пунктів (парків, скверів тощо) забороняється, але вони можуть перебувати у приватній власності у тому разі, коли відповідні рекреаційні об'єкти створюються на землях приватної власності.

Спеціальне використання земель рекреаційного призначення здійснюється на праві власності, оренди землі, постійного землекористування, сервітуту тощо. Суб'єкти тут користуються правами на ці землі і зобов'язані вносити плату за використання відповідно до вимог законодавства.

Загальною вимогою виступає використання земель рекреаційного призначення згідно з цільовим призначенням і заборона діяльності, що перешкоджає чи може перешкоджати використанню їх за призначенням або негативно впливає чи може вплинути на природний стан цих земель. Водночас деякі види земель рекреаційного призначення характеризуються спеціальними вимогами щодо їх використання, що пов'язано з їх складом.

Правове регулювання конкретної земельної ділянки рекреаційного призначення може визначатися спеціальним проектом землеустрою щодо організації і встановлення меж територій рекреаційного призначення [3]. Встановлення охоронної зони земель рекреаційного призначення передбачає накладення певних обмежень (обтяжень) на власників і користувачів сусідніх земельних ділянок, має супроводжуватися відшкодуванням завданих їм збитків.

Правове регулювання земель рекреаційного призначення не є досконалим, адже наразі не існує спеціального нормативно-правового акту, який би був присвячений регулюванню лише цієї категорії земель. Тому з метою встановлення правових засад та порядку використання земель рекреаційного призначення, а також системи заходів, що забезпечують оздоровчі, пізнавальні, спортивні та культурно-розважальні потреби населення, вкрай необхідним є прийняття Закону України «Про землі рекреаційного призначення».

Список використаних джерел

1. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. Ст. 27.
2. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. 1991. № 41. Ст. 546
3. Про землеустрій: Закон України від 22 травня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 36. Ст. 282.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Платонова Є.О